

ČESKÁ SPOLEČNOST PRO TECHNICKOU NORMALIZACI
Zakládající člen Českého svazu vědeckotechnických společností

ZPRAVODAJ č. 51

Březen 2009

Obsah

Aktivity společnosti	2
Ohlasy z praxe	5
Zahraniční aktivity	9
Informace	11

Motto: Citujeme z webu ÚNMZ

Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví (ÚNMZ) byl zřízen zákonem České národní rady č.20/1993Sb. O zabezpečení výkonu státní správy v oblasti technické normalizace, metrologie a státního zkušebnictví. ÚNMZ je organizační složkou státu v resortu Ministerstva průmyslu a obchodu ČR. Hlavním posláním ÚNMZ je zabezpečovat úkoly vyplývající ze zákonů České republiky upravujících technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví a úkoly v oblasti technických předpisů a norem uplatňovaných v rámci členství ČR v Evropské unii."

Vydává: ČSTN, Novotného lávka 5, 116 68 Praha 1, www.cstn.cz
tel.: 221 082 281, fax: 221 082 635, e-mail: csstn@csvts.cz

Redakční rada: předseda Josef Oboňa d.t.
FERRUM s.r.o Centrum technické normalizace, e-mail.: jbona@ferrum.cz

Vychází podle potřeby
(člen ČSTN má nárok na 1 výtisk zdarma)

AKTIVITY SPOLEČNOSTI

Den ÚNMZ 2009, 10. 2. 2009 - hotel Olšanka, Praha

Ing. Marta Třísková, ČSTN

Dne 12. února 2009 se konal již dvanáctý „Den ÚNMZ“. Toto již tradiční setkání partnerů Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví proběhlo formou semináře a prezentací pozvaných organizací v kongresovém centru hotelu Olšanka v Praze.

Seminář zahájil **předseda Úřadu ing Alexandr Šafařík-Pštrosz**.

Uvítal přítomné, představil předsedající a předal slovo prvnímu přednášejícímu, kterým byl **náměstek ministra průmyslu a obchodu ČR Mgr. Luboš Vaněk**.

Pan náměstek Vaněk zhodnotil dosažené výsledky v harmonizaci a v odstraňování překážek obchodu ze strany ÚNMZ a plynule navázal na přehled úkolů a priorit pro rok 2009 nejen pro ÚNMZ, ale též pro další organizace.

Jedná se zejména o obnovení práce na novém zákoně o metrologii a novela zákona 22/1997.

Rozhodnutím ministra průmyslu a obchodu byla k 30. 6. 2008 zrušena příspěvková organizace **TESTCOM** - Technický a zkušební ústav telekomunikací a pošt Praha. Některé z jejích činností vykonává od 1. 7. 2008 Český metrologický institut. Pan náměstek konstatoval, že ČMI situaci zvládl. Potřebné činnosti jsou v odpovídajícím rozsahu zabezpečeny.

Ke dni 31. 12. 2008 došlo, tak jak bylo avizováno již vloni, ke zrušení Českého normalizačního institutu (ČNI) a přesunu některých činností na ÚNMZ. Zabezpečování tvorby a vydávání českých technických norem (ČSN) je od 1. 1. 2009 vykonáváno v rámci ÚNMZ.

Přípravy na zrušení ČNI, probíhaly celý rok, přesto se některé věci ještě dokončují, zejména projekt poskytování norem on-line. V této souvislosti přednášející požádal uživatele o toleranci, než se systém zaběhne. Cílem je skutečně zjednodušení.

V letošním roce by měla proběhnout privatizace státních podniků v oblasti zkušebnictví. Probíhá sběr dat, příprava informačních memorand a privatizačních projektů. Hodnotící kritéria pro výběrová řízení budou nastavena tak, aby privátní subjekt (nabyvatel) byl schopen zajistit všechny požadované služby. Hlavním kritériem nebude cena.

Standardní činnosti ÚNMZ zůstávají: autorizace, notifikace a průběžná agenda.

Po vystoupení pana mgr. Vaňka pan předseda Šafařík-Pštrosz podle svých slov sejmul moderátorský klobouk a ujal se hlavního referátu.

Připomněl tradici: den ÚNMZ se koná již po dvanácté. Nejedná se o akci pro Úřad, nýbrž pro partnery úřadu, jimiž jsou profesní svazy, autorizované a akreditované osoby, předsedové TNK, představitelé center technické normalizace, České obchodní inspekce, Eurolabu, zákonodárci (zástupci parlamentních výborů) apod. V této souvislosti zmínil rovněž naši společnost ČSTN.

Technická normalizace – probíhá v rámci „Plánu technické standardizace“, který zahrnuje

- plán technické normalizace,
- plán rozvoje technické normalizace
- mezinárodní závazky

V uplynulém roce se dařilo plnit přijaté závazky.

Na tvorbu norem přispívá nejen MPO, ale i jiné ústřední orgány. Otevírá se otázka, zda nesloučit všechny příspěvky státních subjektů do jednoho státního příspěvku. Existuje jeden plán TN.

U každého úkolu musí být doloženo:

- a) kdo požaduje
- b) kdo to zaplatí

c) kdo zadává

V loňském roce bylo 80% úkolů v oblasti evropské normalizace. V porovnání s předchozím rokem poklesl počet úkolů z 3 500 na 2 544. Státní příspěvek je určen zejména na přejímání evropských a mezinárodních norem, lze však podpořit i malé a střední podniky.

V uplynulém roce bylo plánováno 25% prostředků na mezinárodní normalizaci, skutečně bylo vynaloženo pouze 11%. Má-li se zlepšit srozumitelnost norem, musí být aktivní účast již při tvorbě norem. Je to primárně věc těch subjektů, které dané normy chtějí, požadují či potřebují. Státní příspěvek se nezvyšší, je nutné jej efektivně využít. Bolavou stránkou jsou stále překlady.

Mělo by dojít ke změně struktury zpracovatelů. Existuje něco mezi 50 až 60 centry technické normalizace (CTN). Cílem je menší počet CTN s co nejširším záběrem. Technické normalizační komise (TNK) fungují jako poradní orgán. Je jich celkem 127, hledá se vyváženost jejich složení.

V závěru pan předseda neodolal a použil nový termín „**NEZEZÁVAZŇOVÁNÍ**“ norem. ÚNMZ se snaží zabránit tzv. nepřímé závaznosti technické normy, která nastane uvedením přímého odkazu na technickou normu v právním předpisu. Nástrojem této snahy je pomoc správním úřadům při tvorbě technických předpisů.

Proces harmonizace technických předpisů probíhá docela úspěšně. Jedná se zejména o notifikační povinnosti v rámci EU. Přes to došlo k několika velmi negativním zkušenostem, kdy k notifikaci nedošlo (konkrétní případy nebyly v referátu zmíněny). Po vstupu do EU je potřeba notifikace vůči WTO slabší. Navenek za nás notifikuje Evropa.

Státní zkušebnictví – řešilo cca 100 úkolů v hodnotě 9 000 000 Kč. Stejně jako loni je většina úkolů zaměřena na metodické zabezpečení státního zkušebnictví. Podpora investic byla velmi slabá, letos bude ještě slabší.

Daří se udržovat mezinárodní spolupráci, pokračuje předsednictví pro stavební výrobky (EUROLAB, ing. Sobola).

Mezinárodní spolupráce - ÚNMZ udržuje nadstandardní spolupráci se Slovenskem, pokračuje spolupráce s Ruskem, Ukrajinou a dalšími státy SNS. Zájem o spolupráci projevila Čína a Írán.

Metrologie – plán rozvoje metrologie byl zahrnut v rámci plánu standardizace – jedná se o „něco málo více“ peněz na cca 53 úkolů za cca 50 000 000 Kč. Další 9 úkolů za cca 10 000 000 Kč probíhá v rámci EU – zde se uplatňují profesní schopnosti ČMI. Na letošní rok je v plánu cca 49 000 000 Kč zejména na etalonáž, předpisy a obdobné činnosti – viz webové stránky [ÚNMZ](#) a [ČMI](#). V současnosti máme 9 státních etalonů, vyhodnocuje se možnost a účelnost snížení počtu. Státní etalon je drahá záležitost.

V oblasti činností, které zastřešuje ÚNMZ, pracuje cca 25 000 placených pracovníků. V tomto počtu nejsou zahrnuti dobrovolní pracovníci TNK¹.

Po hlavním referátu následovaly tematické příspěvky a prezentace.

Ing. Milan Holeček ve svém stručném vystoupení seznámil přítomné s průběhem transformace správy technické normalizace.

Změny v distribuci a tvorbě norem technických norem probíhají v návaznosti na příkaz MPO.

Technické normy jsou dostupné v certifikovaném pdf formátu za podmínek uvedených na webové stránce [ÚNMZ](#). Tištěné normy (jednotlivé výtisky na počkání) lze zakoupit u autorizovaných prodejců nebo v informačním středisku ÚNMZ v Biskupském dvoře v Praze. Aktualizovaný [seznam autorizovaných prodejců technických norem](#) je na webu ÚNMZ. Tito prodejci, na rozdíl od informačního centra ÚNMZ zajišťují rovněž distribuci tištěných norem.

Do tvorby norem by se měli zapojovat odborníci, tvorba norem bude sloučena s přejímáním. V této souvislosti odbor technické normalizace ÚNMZ musí přepracovat systém interní evidence úkolů, převzatý ze zrušeného ČNI. Klíčovým problémem je též zajištění podpory stahování podkladů – ač je to k nevíře, normalizační organizace jsou v této oblasti nejednotné.

¹ Ve vystoupení to nezaznělo, je však nutné připomenout, že činnost TNK de-facto sponzorují zaměstnavatelé členů TNK, ať už přímo nebo nepřímo (podporou této činnosti u svých zaměstnanců, poskytnutím podmínek)

Zástupce ústředních správních úřadů by se měl vyjadřovat k účelnosti zpracování úkolů technické normalizace již ve stadiu návrhu.

Větší část financování jednotlivých úkolů je možno čerpat ve stadiu návrhu. Je třeba soustředit zájem tam, kde je norma podporou obchodu a služeb.

Ing. Jindra Kafková z Odboru rámcových vztahů EU ÚNMZ skutečně bleskově seznámila přítomné o probíhajících aktivitách ÚNMZ a [CZPRES](#) v rámci předsednictví ČR v EU.

Program je rozsáhlý a termíny velice krátké.

V rámci centrálně koordinovaného procesu zajištění českého předsednictví v Radě EU ÚNMZ předsedá z ústředí jednotlivým pracovním podskupinám Pracovní skupiny Rady EU G7 pro technickou harmonizaci (dále jen „PS G7“)

- Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví harmonizované podmínky pro uvádění stavebních výrobků na trh – ke schválení k 1. 4. 2009
- Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o strojních zařízeních pro aplikaci pesticidů
- Směrnice Evropského Parlamentu a Rady, kterou se ruší 8 směrnic tzv. starého přístupu (71/317/EEC, 71/347/EHS, 71/349/EHS, 74/148/EHS, 75/33/EHS, 76/765/EHS, 76/766/EHS a 86/217/EHS) - situace nejeví zcela jednoznačně.
- Návrh Směrnice Komise, kterou se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/22/ES o měřicích přístrojích, pokud jde o využívání maximálních dovolených chyb, pokud jde o zvláštní přílohy pro přístroje MI-001 až MI-005 – k přijetí 16. 3. 2009.
- Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o kosmetických přípravcích: gestorem je ministerstvo zdravotnictví; problematické je jednání s EP: Slovinci uskutečnili 6 jednání, Francie 11, ČR zatím 2; problém je s posuzováním využití nanomateriálů; dokument je třeba propojit se směrnicí REACH a sladit s novým přístupem, 1:návrh by měl být předložen do 10. 3. 2009.
- Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o požadavcích na schvalování typu motorových vozidel z hlediska všeobecné bezpečnosti: gesce ministerstva dopravy; ÚNMZ poskytuje technickou podporu. SRN a další silní výrobci vytvořili blokační menšinu.

V závěru dopoledního bloku vystoupil **Jiří Myšák z legislativního a právního oddělení ÚNMZ** na téma „**Nový legislativní rámec pro vnitřní trh EU**“.

Krátce seznámil posluchače s rozsahem činností a úkolů svého oddělení. V současnosti se řeší adaptace na nařízení o dozoru nad trhem a označování CE, připravuje se ke schválení nový legislativní rámec pro technickou harmonizaci v oblasti akreditace a dozoru nad trhem, uvádění výrobků na trh a vzájemného uznávání. Od 1. 1. 2010 by měl existovat jediný vnitrostátní akreditační orgán.

Poté následovala krátká diskuse a pauza na občerstvení. Na balkoně v zasedacím sále byly vystaveny informační panely těchto organizací: [EZÚ Praha](#), [SZÚ Brno](#), [TZÚS Praha](#), [FTZÚ Ostrava](#), [ITC Zlín](#), [VÚPS Praha](#), [Qualiform Brno](#), [ČMI Brno](#), [ČIA Praha](#), [Eurachem Praha](#).

V závěrečném bloku proběhly následující prezentace:

- **EUROLAB** - Asociaci českých měřicích, zkušebních a analytických laboratoří prezentoval pan předseda asociace **ing. Jiří Sobol**
- **Českou obchodní inspekci (ČOI)** - představil zástupce ředitelky **ing. Pražák**.
- **Český institut pro akreditaci (ČIA)** a jeho nejnovější úkoly uvedl ředitel **ing. Růžička**
- **Textilní a zkušební ústav Brno** - ředitel ústavu **RNDr. Milan Malčík** demonstroval užitečnost technické normalizace pro malé a střední podniky. Využil materiál připravený (v angličtině) pro dny normalizace v Paříži.
- **EURACHEM** představil **prof. Ing. Miloslav Suchánek**, člen výboru této národní organizace evropské sítě EURACHEM zaměřené na podporu kvality analytických měření a jejich

metrologické návaznosti.

- Prezentace uzavřel předseda [ČSTN](#) ing. **Václav Voves** krátkou informací o činnosti ČSTN.

Seminář ukončil předseda ÚNMZ ing. Alexandr Šafařík-Pštrosz konstatováním, že rok 2009 nebude lehký.

Na seminář bylo předem přihlášeno 164 účastníků z celkem cca 83 institucí (převážně zkušebny, zástupci úřadů státní správy a ministerstev, minimální zastoupení průmyslových podniků). Skutečný počet účastníků podle prezenční listiny byl 184 osob.

Prezentujících institucí bylo 11.

OHLASY Z PRAXE

Po provedené restrukturalizaci tvorby a distribuce norem jsme požádali několik našich členů o získané zkušenosti v prvních měsících realizace nových služeb ÚNMZ v oblasti technické normalizace.

Zkušenosti s novým systémem v distribuci ČSN ve společnosti NORMSERVIS s.r.o.

NORMSERVIS s.r.o., Miroslav Sobotka

Společnost NORMSERVIS s.r.o. se zabývá poskytováním informací z oblasti technické normalizace již téměř 20 let. Činnost společnosti je v této oblasti poměrně široká a společnost má tedy kontakt s celou řadou uživatelů norem, neboť jim mj. normy nejen dodává, ale stará se i o jejich aktuálnost. Do konce loňského roku uživatelé norem kritizovali především vysokou cenu tištěných norem a omezený přístup k normám v elektronickém provedení. Distribuci norem v elektronickém formátu nám totiž ČNI nepovolil. Cenu a dostupnost norem uživatelé velmi často srovnávali s právními předpisy, které rovněž společnost NORMSERVIS s.r.o. uživatelům řídí.

Od počátku letošního roku se společnost NORMSERVIS s.r.o. stala také jedním ze smluvních partnerů ÚNMZ Praha v záležitosti distribuce tištěných norem v „Profesionálním provedení“. Přes poměrně krátkou dobu na hodnocení změn souvisejících s vydáváním a distribucí technických norem v ÚNMZ Praha máme následující postřehy, které mají vztah na uživatele norem:

- 1) Běžné ceny tištěných norem dodávaných společností NORMSERVIS s.r.o. jsou až o 50% nižší než ceny norem dodávaných ČNI v roce 2008. Přitom tyto ceny jsou až o 30% nižší než ceny doporučené v ministerské vyhlášce.
- 2) Tištěné normy objednávané e-mailem ze systému EviNor nebo z internetového obchodu na <http://www.normservis.cz> jsou expedovány do 24 hodin. Z důvodu automatizovaného zpracování takových objednávek jsou objednatelům poskytovány další slevy z cen norem.
- 3) Normy objednávané jinou formou jsou oficiálně expedovány do 3 pracovních dnů.
- 4) Za zvýhodněných podmínek jsou vyřizovány tzv. „Trvalé objednávky“ na základě předem objednatelům specifikovaného rozsahu tříd a skupin norem, o které má zájem.
- 5) Tištěné normy v „Profesionálním provedení“ letos uživatelé používají v menším počtu než v minulosti a slouží jim především pro potřeby různých auditů dle ISO. V ostatních případech používají pracovní výtisk nebo pouze náhled na normy v systému On-line provozovaného ÚNMZ Praha za ještě výhodnějších podmínek.
- 6) Protože vše souvisí s ekonomikou, panují u uživatelů norem obavy, aby vlivem snížených cen norem a jiných změn při tvorbě norem, se nezvýšil počet národních norem vydávaných v původním (anglickém) jazyce jako tzv. „Norem k přímému použití“. Jako příklad uvádíme vyhlášené normy Věstníkem 2/2009 kde jich je více než 50% v anglickém jazyce. O takové normy je pak malý zájem.

Obecně hodnotíme provedené změny v distribuci norem kladně i s ohledem na snižování nákladů společností v důsledku světové krize.

ŽĎAS, a.s.

Ing. Zdeněk Beran, vedoucí odboru Technický servis

Jenom tak letem - stav ve ŽĎAS, a.s. (stav k 16. březnu 2009): Papírové normy kupujeme od fy NORMSERVIS, máme uzavřenou smlouvu. Jsme rovněž velmi spokojeni s rychlostí a cenou. S ÚNMZ jsme podepsali smlouvu na používání 60 přístupů na prohlížení norem a 6 přístupů prohlížení s tiskem. Normalizace vyzkoušela základní přístupy a postupně proškolila všech 60 zaměstnanců z jiných útvarů firmy. Na hodnocení je příliš brzy, protože nemáme dostatečně vyzkoušeno, jak to bude skutečně probíhat.

Zatím se ukazuje problém s oboustranným tiskem neautorizovaných výtisků a je nám velkou záhadou proč při zavádění osoby do systému server ÚNMZ generuje více přístupových hesel.

Nově v oblasti objednávání a distribuce Českých technických norem

Ing. Gustav CHwistek , TŽ, Třinec

Ke dni 31. 12. 2008 byl zrušen Český normalizační institut (ČNI) Praha a od 1. 1. 2009 přešly činnosti tvorby a vydávání českých technických norem (ČSN) na Úřad pro normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví (ÚNMZ). Tento Úřad stanovil několik smluvních distributorů norem, se kterými uživatelé ČSN mohli navázat vzájemné smlouvy pro poskytování těchto služeb.

Do konce roku 2008 do firmy Třinecké železárny a.s. Třinec, dodával technické normy ČNI Praha.

Od 1. 1. 2009 máme uzavřenou smlouvu na dodávání těchto norem s novým distributorem, firmou Normservis, s.r.o., Žďár nad Sázavou.

Nyní, po 8 týdnech nových zkušeností, můžeme zjistit, že dodávky norem se nejen zlevnily (jak již ČNI v průběhu roku 2008 informoval veřejnost), ale také podstatně zrychlily.

Objednávání, evidence i vyhledávání veškeré normalizační dokumentace je v TŽ, a.s. prováděno pomocí SW EviNor od firmy Normservis. Při objednání norem prostřednictvím tohoto programu a zaslání objednávky dodavateli e-mailem dojdou objednané technické normy do podniku do cca 3 pracovních dnů, a to rozhodně v předchozích dobách nebylo běžné.

ÚNMZ poskytuje rovněž na nově zřízených internetových stránkách www.unmz.cz informace z oblasti ČSN. Také je zde možnost využít placenou službu ČSN online. Tato spočívá v náhledu na plnotexty všech ČSN norem (aktuálních i neplatných), popřípadě i v možnosti jejich tisku. Naše firma si tímto způsobem rovněž zajistila tuto službu ČSN online na dvou počítačích, z toho na jednom je možnost prohlížení, na druhém i tisk. Od poloviny února si v případě okamžité potřeby normy, která u nás není momentálně k dispozici, můžeme vytisknout pracovní výtisk.

Dosavadní využívání nového způsobu objednávání a distribuce ČSN, jak rovněž využívání ČSN online z ÚNMZ lze hodnotit kladně a v budoucnu bude nepochybně dalším přínosem v oblasti práce s technickými normami.

Transformace technické normalizace – a co dál?

Ing. Otakar Kunc, CSc, [Česká společnost normalizační, o.s.](#)

Hlavním tématem současné technické normalizace je její transformace, která probíhala v loňském roce a jejímž na první pohled viditelným výsledkem bylo zrušení Českého normalizačního institutu na konci loňského roku a převedení části jeho činností na Úřad pro technickou normalizaci metrologii a státní zkušebnictví.

Téma transformace ve spojitosti s technickou normalizací není nijak nové a vzhledem k aktuálnímu výsledku lze jen doufat, že zůstane v popředí zájmu technické veřejnosti i do budoucnosti.

O transformaci se začalo hovořit velmi záhy po roce 1989 v souvislosti se změnou orientace technické normalizace, která vycházela z politického rozhodnutí o směřování Československa do Evropské unie. Důležitým transformačním krokem byly jednak změny zákonů, které technickým normám vrátily charakter dobrovolných dokumentů a pak vytvoření Českého normalizačního institutu v roce 1993, které bylo prvním krokem k organizačnímu uspořádání technické normalizace odpovídajícímu poměrům běžným ve většině tehdejších členských zemí EU. K tomu, aby bylo možné v transformaci organizačního uspořádání technické normalizace na národní úrovni pokračovat, měl přispět i nový zákon o č. 22/1997 Sb. o technických požadavcích na výrobky, který otevíral cestu k institucionálnímu odstátnění normalizace.

Požadavek a také závazek na odstátnění technické normalizace byl součástí vyjednávání vedeného v roce 1996 v souvislosti se žádostí o členství v evropských normalizačních organizacích. Česká normalizace tehdy prokázala splnění stanovených podmínek, zavázala se pokračovat v transformaci a byla jako plnoprávný člen přijata do evropských normalizačních struktur. Bohužel na závazky s tím spojené se pozapomnělo a transformace směřující k odstátnění normalizace se na dlouhou dobu zastavila. Mezi tím postupně splnily podmínky pro získání členství v evropských normalizačních organizacích další země usilující o členství v EU a většina z nich i s tím, že alespoň po formální stránce, vytvořením nestátní národních normalizačních organizací, technickou normalizaci odstátnily. Výjimku v tomto směru představují Polsko a Slovensko ale nyní zejména Česko. Loňská transformace, začleňující technickou normalizaci do státní správy, vrátila organizační uspořádání technické normalizace do doby před rokem 1993.

Na důkladné posouzení a hodnocení dopadů této změny je brzy i vzhledem ke značné setrvačnosti celého systému. Na první pohled je ale zřejmé, že se nejedná o změnu k lepšímu, o změnu, která přináší perspektivní řešení a které je proto příslibem pro budoucnost technické normalizace. Je to změna, která přes všechny proklamace ještě více konzervuje přežitý systém přejímání evropských norem, který byl efektivní v devadesátých letech, v době harmonizace národní soustavy se soustavou evropských norem. **Současný stav je výsledkem malého zájmu podnikatelské sféry o technickou normalizaci na jedné straně a náhlého, do značné míry populistického, zájmu státu o technickou normalizaci na straně druhé.**

Ministerstvo průmyslu a obchodu zahrnuje transformaci do programu odstraňování byrokratické zátěže podnikatelů, což svědčí o nepochopení úlohy technické normalizace v podnikání. Stejně nepochopení provází i rozhodnutí MPO převést část činností rušeného Českého normalizačního institutu do Úřadu pro technickou normalizaci metrologii a státní zkušebnictví. Tento krok směřuje zcela mimo rámec EU. Je s podivem, že technická normalizace, která slouží zprivatizovanému průmyslu, je nyní opět součástí státní správy, což mimo jiné znamená, že veškeré prostředky, které podnikatelé vydají za normy, putují do státního rozpočtu nebo prodejcům norem. Z přístupu státu i podnikatelské veřejnosti je zřejmé, že čtyřicet let státních norem je zatím nepřekonatelný fenomén, odolávající všem nástrahám privatizace, tržního hospodářství a volného trhu, který udržuje při životě systém, který své možnosti již vyčerpal a patří proto historii. Jak dlouho ale bude trvat, než se tou historií skutečně stane, je těžké odhadnout. Je však jisté, že to nebude dříve, dokud uživatelé norem nepřijdou na to, že technická normalizace patří především do jejich správy a nikoliv do té státní.

Vliv transformace ČNI na uživatele systému ČSN norem on-line

Ing. Jaroslav Louša, ŠKODA Power, a.s.

Ve společnosti ŠKODA POWER a.s. (ŠPWR) jsme měli zavedený a léty v celé Škodovce prověřený systém tzv. svazkových norem (jednalo se o vytvoření tematicky zaměřených výběrů norem z jednotlivých tříd – spojovací součásti, svařování, potrubí, materiály atd.). Tento systém byl svého času tj. v době, kdy neexistovaly normy v elektronické formě ale pouze papírové velice efektivní a ve společnosti velmi rozšířený. V poslední době užívání a zejména při stoupajících cenách norem ale i velice nákladný. Ročně jsme za normy v papírové formě vynakládali cca 750 tisíc Kč, i když jsme cíleně snižovali počet jednotlivých svazků.

Proto jsme v roce 2003 přivítali snahu ČNI Praha zpřístupnit pro zájemce normy v elektronickém .pdf formátu. Podmínky pro celou skupinu ŠKODA HOLDING a.s. (ŠHO) vyjednávali pracovníci tehdy Podnikové normalizace ŠKODA. Jednání mezi ŠHO a ČNI Praha trvala do roku 2006, kdy byla podepsána smlouva o přístupu k ČSN normám on-line mezi ŠHO a ČNI Praha resp. mezi ŠHO a ŠPWR. Těsně po podpisu smlouvy zástupci jednotlivých společností skupiny ŠHO ve spolupráci s pracovníky již tehdy Ferrum s.r.o., Technická normalizace vyspecifikovali výběr norem, které budou pro naše pracovníky v systému ČSN norem on-line zpřístupněny (v té době se jednalo o cca 8 000 titulů a byl to výběr norem dle výrobních programů jednotlivých společností ŠHO). Tento výběr byl průběžně a operativně upravován až na v současné době cca 9 000 titulů. Poté jsme ve ŠPWR vytipovali pracovníky jednotlivých úseků, kteří budou mít přístup do systému ČSN norem on-line. Při zavedení této služby mělo za naši společnost přístup cca 250 pracovníků (jednalo se o plný přístup tj. vyhledávání, prohlížení, stahování i tisk). Tento seznam byl opět průběžně dle potřeby ŠPWR prostřednictvím ŠHO ICT upravován. Systém se po počátečním skeptickém pohledu zejména starších pracovníků zaběhl a byl hodnocen velmi kladně a byl i hojně využíván. Každý vybraný pracovník měl pohodlný přístup pro svoji práci k potřebným normám. Přechodem systému na nový server došlo ve ŠPWR ke snížení přístupů na cca 200 (jednalo se ve většině případů o aktivní přístupy), což byl stav koncem roku 2008.

V průběhu loňského roku mezi odbornou veřejnost pronikla informace, že k 31.12.2008 bude rozhodnutím ministra průmyslu a obchodu zrušen ČNI Praha a jeho činnosti i s částí pracovníků přejdou pod ÚNMZ Praha. Jedním z důvodů pro tuto transformaci bylo i zlevnění a zpřístupnění norem pro širokou veřejnost (zejména malé firmy a podnikatele). Nikdo, kdo měl zavedený systém přístupu do systému ČSN norem on-line netušil, co se bude s tímto systémem dít a jak bude fungovat. Čas běžel a konkrétní informace od kompetentních pracovníků (ÚNMZ, ČNI) stále chyběly. Až na semináři „České normy“ v Pardubicích (listopad 2008) jsme byli předsedou ÚNMZ resp. ředitelem ČNI seznámeni, jak bude nový systém vypadat včetně výše plateb za jednotlivé formy přístupu. Předseda ÚNMZ nás (rozuměj Škodovku) informoval, že systém bude pro nás fungovat ve stávající podobě i pro další rok a o nastavení nového systému pro rok 2010 se bude jednat v průběhu roku 2009.

Jaké bylo naše překvapení, když se mezi ÚNMZ a ŠHO začalo jednat o nové smlouvě. Byl nám víceméně nucován nový systém, který by při zachování zaběhlého komfortu pro všechny uživatele tj. vyhledávání norem včetně jejich tisku, vyšel několikanásobně draž než systém předchozí. Zjistili jsme, že při zachování stávajícího systému ještě pro rok 2009, budeme mít pro nás značná omezení. Nebude možné upravovat výběr norem tj. přidávání norem do výběru. Důvodem bylo, že na ÚNMZ nebude nikdo, kdo by toto pro nás prováděl. Po zrušení ČNI přešla pod ÚNMZ pouze část pracovníků a zrovna mezi nimi nebyl člověk, který dříve tyto úpravy prováděl. Takže Škodovko, máte smůlu. Ze strany ÚNMZ nebyla moc velká vůle stav věci nějak změnit. Systém ČSN norem on-line se přizpůsobil drobným podnikatelům a malým firmám, aby měli zaručeny levné normy. Na nás, jako v rámci republiky velkým, odběrateli služby (více jak 300 přístupů) nebyl brán žádný ohled, vždyť vy to rádi zaplatíte. Argument ÚNMZ, že budeme mít přístup ke všem ČSN normám je podivný. K čemu potřebuji mít ve strojírenské firmě vyrábějící energetická zařízení přístup k normám z oblasti zdravotnictví, letectví a kosmonautiky atd.. To snad každý rozumně uvažující člověk pochopí, že je trochu „ujeté“.

Ocitli jsme se před problémem. Zachovat pro rok 2009 starý systém s pro nás značnými omezeními, nebo přejít hned na nový systém? Po několika sezeních jsme nakonec rozhodli, že na nový systém přejdeme již v tomto roce, neboť podobná situace včetně rozhodování by nastala opět koncem roku 2009. Při rozhodování jsme si byli vědomi, že většinu pracovníků s přístupem do ČSN norem on-line připravíme o možností tisku norem, což se dotkne zejména pracovníků na stavbách v tuzemsku i v zahraničí. Ve společnosti jsme provedli revizi pracovníků pro přístup do systému ČSN norem on-line s tím, že jsme určili pouze pět pracovníků s plným přístupem včetně tisku. Ti budou zajišťovat tisk norem

pro potřeby zbývajících pracovníků společnosti, což není ten nejlepší komfort. Situace je jiná v malé firmě, kde stačí přístup pouze pro jednoho uživatele s plným přístupem (á 3 000,- Kč) a jiná ve firmě naší velikosti.

Ještě je brzy celý nový systém hodnotit a zejména zatracovat. Čas vše ukáže. Až jeho praktické zavedení a jeho několikaměsíční používání dá za pravdu jedné nebo druhé straně. Možná se ukáže, že se jednalo o chybný krok nebo naopak, že změna systému byla pro všechny strany přínosná.

ZAHRANIČNÍ AKTIVITY

266. zasedání DIN ANP v Norimberku v prosinci 2008

Zasedání normalizátorů Německa a České republiky tradičně proběhlo jako už mnoho let předtím v Dopravním muzeu v Norimberku. Jednání se zúčastnilo celkem 28 normalizátorů. Za Českou republiku se zúčastnili p. Josef Oboňa (Ferrum Plzeň) a ing. Václav Voves.

Zasedání DIN ANP zahájil a řídil předseda DIN ANP Bavorsko Helmut Humm. Vzhledem k tomu, že DIN ANP AK Bavorsko oslavil 55 let od svého vzniku (17. listopadu 1953) byl úvod slavnostnější. P. Humm krátce zrekapituloval historii posledních let. Bavorský AK spolupracuje od roku 1983 (25 let) s rakouskými normalizátory, dnes s ESNA (Economy and Standards Network), dříve s ÖN AGN (Arbeitsgemeinschaft Normenpraxis des Österreichischen Normeninstitut), od roku 1993 s ČSTN a od roku 2001 se švýcarskými kolegy. Pak přivítal přítomné a informoval nás o přípravách společného zasedání DIN ANP, ÖN AGN a ČSTN, které by mělo proběhnout v březnu 2009 v Mnichově. Je zajištěno ubytování v hotelu IBIS Mnichov, jednání proběhne v BMW Mnichov. DIN ANP připravuje k této příležitosti vydat novou Kroniku DIN ANP AK Bavorsko. Následovaly tradiční body – představení nových členů DIN ANP – tentokrát zástupce firmy FAUN.

Po jeho úvodu nás informoval p. Traschewski o novinkách, které jsou připravovány na úrovni výboru DIN ANP pro celé Německo a dále o novinkách, které v poslední době vydal DIN. Dostali jsme nové CD „Užitek z normalizace“, dále jsme byli informováni o tom, že vydavatelství BEUTH vydalo tiskem novou strojní direktivu s komentáři. Koloval i návrh nové evropské normy, týkající se prostředí s nebezpečím výbuchu. Následovala informace o připravovaných oslavách 90 výročí DIN ANP. Součástí oslav bude i konference DIN ANP v Berlíně, na kterou přednášející všechny pozval. Program zatím není definitivně připraven a schválen, ale měl by být zajímavý. DIN připravuje na svých webových stránkách podrobné informace o konferenci.

Následovala přednáška „Normativní rámec pro interaktivní uživatelské systémy posuzování povrchu“, kterou měl prof. Dr. K.-W. Jäger (Ohmova vysoká škola, Norimberk). Ve své přednášce zdůraznil, že v současné době v Německu chybí odborníci – technici. Vývoj v technice v poslední době přinesl obrovské množství požadavků a změn, se kterými se musí vyrovnat zkušení technici, a na druhé straně mládež se do studia technických oborů nijak nehrne. Problémem je, že i výuka na vysokých školách trochu zaostává za vývojem. Studenti se neučí projektové řízení, dozví se minimum o ekologických požadavcích na výrobu a výrobky. Technické vzdělání je těžké, dlouhé, málo komunikativní a konzervativní. Podniky je možno rozdělit do tří tříd. Podniky 3. třídy vyrábí výrobky, podniky 2. třídy vyrábí technologie a podniky 1. třídy tvoří normy. Podniků 1. třídy je nejen v Německu, ale i v Evropě málo a je třeba zvyšovat jejich počet, protože na jejich výsledcích je závislý pokrok.

Pak předal slovo jednomu ze svých studentů Michaelu Uhlovi, který se zabýval už konkrétní, přímou aplikací některých dílů normy DIN EN ISO 9241 Ergonomické požadavky na kancelářské práce se zobrazovacími terminály a DIN EN ISO 13407 Postupy ergonomického projektování interakčních systémů v praxi průmyslových podniků. Dost nepřehledná přednáška víceméně - jen teorie bez příkladů.

Následovala velmi zajímavá přednáška H. G. Trosta, (MAN Diesel) „Evropské normy materiálů na příkladu za tepla válcovaných výrobků z konstrukčních ocelí podle EN 10025“. Revize EN 10025+A1 měla dva cíle:

- harmonizace (unifikace) národních norem

- zjednodušení evropského obchodování v oblasti plochých a dlouhých válcovaných výrobků z konstrukčních ocelí

V úvodu znázornil stav a vývoj v normalizaci a obchodu:

Dříve		
Národní normy	EURONORMy	Mezinárodní normy
DIN, BS, UNI, AFNOR	EURONORM	ISO
Dnes		
Národní normy	EU + EFTA	Mezinárodní normy
zavedeny normy EN	EN, EN ISO	možnost jen ISO

Z uvedeného stavu vyplynula povinnost členským státům stáhnout z obchodování národní normy

Evropské označování ocelí v porovnání DIN a EN:	
DIN	EN
značka oceli	písmenné označení
werkstoffnumern (číselné označení)	číselné označení

Principy označování uvádí EN 10027-1 (písmenné) a EN 10027-2 (číselné). Po revizi EN 10025+A1 byl vypracovaný soubor norem se společnými základními požadavky EN 10025-1 a EN 10025-2 až 6 pro jednotlivé druhy ocelí takto:

EN 10025-1 Všeobecné podmínky pro výrobky válcované za tepla z konstrukčních ocelí (platí pro EN 10025-2 až 6)

EN 10025-2 Výrobky válcované za tepla z konstrukčních ocelí (Značky a požadavky z původní EN 10025+A1) nahrazuje EN 10025+A1:1996

EN 10025-3 Výrobky válcované za tepla z konstrukčních ocelí. Pro normalizačně žíhané jemnozrnné oceli. Nahrazuje EN 10113-1 a 2:1995

EN 10025-4 Výrobky válcované za tepla z konstrukčních ocelí. Jemnozrnné oceli termomechanicky zpracované. Nahrazuje EN 10113-3:1995

EN 10025-5 Výrobky válcované za tepla z konstrukčních ocelí. Oceli se zvýšenou odolností proti atmosférické korozi. Nahrazuje EN 10155:1996

EN 10025-6 Výrobky válcované za tepla z konstrukčních ocelí. Oceli s vyšší mezí kluzu po zušlechťování. Nahrazuje EN 10137-2:1998 (Stavy tepelného zpracování: AR, N, a M)

Dále přednášející vysvětlil význam a označování požadavků pro rázovou houževnatost JR až J2. Zmínil se o nutnosti omezení obsahu mědi pro výrobky určené ke svařování, kde by měl být v tavebním rozboru max. obsah 0,40%. Pro výrobky určené k žárovému pozinkování ponorem platí tabulka se stanovenými třídami vhodnosti, které se musí předepisovat výrobcí při objednávání.

Následovaly informace o aktivitách DIN ANP a ostatních partnerských organizací. Informoval jsem kolegy z DIN ANP o konferenci České normy 2008 v Pardubicích. Zároveň po dohodě s pp. Hummem a Trasczewskim jsme informaci o aktuálním dění v ČNI odložili na příští společné zasedání do Mnichova. Zatím není určeno nosné téma tohoto zasedání.

INFORMACE

Nabídka reklamy

Nabízíme Vám otištění reklamy Vaší firmy nebo Vaší činnosti v našem Zpravodaji.

V případě zájmu se obračete na adresu

p. Josef Oboňa, d.t. předseda redakční rady, FERRUM s. r. o. Centrum technické normalizace,
e-mail: jobona@ferrum.cz, tel. +420 377 200 136, fax.: +420 377 200 120

nebo

JUDr. Jiří Kult, Jednatel ČSTN, mobil : +420 604 139 519,
e-mail : csstn@csvts.cz, tel./zázn. : +420 221 082 281, fax: +420 221 082 635

Cena: Strana A5 1 500 Kč.

Pozvánka

Komise technické normalizace při Slezskomoravském svazu vědeckotechnických společností a poboček člen

České společnosti pro technickou normalizaci Praha

si Vás dovoluje pozvat na

červnové zasedání komise

které se koná

24-06-2009 (středa) v 9.30 hod. v Domě techniky Ostrava (místnost bude uvedena v recepci DTO)

Kontakt a informace:

Ing. Gustav Chwistek, tel. 558 533913, fax 558 534114, gustav.chwistek@trz.cz
Eva Szotková, tel. 558 532431, fax, 558 534114, eva.szotkova@trz.cz

TŘINECKÉ ŽELEZÁRNY, A.S. TŘINEC

ČESKÝ INSTITUT PRO AKREDITACI
obecně prospěšná společnost

Zabezpečujeme akreditaci:

- zkušebních laboratoří
- zdravotnických laboratoří
- kalibračních laboratoří
- certifikačních orgánů provádějících certifikaci: výrobků
systémů jakosti
EMS
osob
- inspekčních orgánů
- environmentálních ověřovatelů (program EMAS)
- organizátorů programů zkoušení způsobilosti

www.cai.cz